

הוסיפו סופרפוספאט לרפד!

בחודשים האחרונים הופיעו ב"ידיעות החברה החקלאית הגרמנית" (DLG) חמש רשימות, בהן מדובר על ההשפעה הטובה של סופרפוספאט שמוסיפים לרפד ברפתות ובסככות. מומחים שונים מבין החקלאים, הרופאים הווטרינאריים, ואנשי מחקר מצביעים על יתרונות תוספת הסופרפוספאט ומבליטים את הנקודות דלהלן:

1. הסופרפוספאט מייבש את האויר ברפת;
 2. הוא קושר את האמוניאק שבזבל ומפיל את הרית הרע;
 3. הסופרפוספאט מביא עמו חיסכון בחומרי רפד הודות לסגולות הייבוש וכושר הספיגה, בהן הוא מצטיין. לפי התצפיות שנערכו בשאלה זו יוצא שתוספת של 100 ק"ג סופרפוספאט (המחיר — כ"6 ל"י) מאפשרת חיסכון של 300 ק"ג קש (ז'), העולים כ"9 ל"י;
 4. הסופרפוספאט מזרז את התפרקותו של הזבל והוא מבשיל מוקדם יותר ומפורר יותר;
 5. הוא מצמצם את ההפסדים בחומרי הדישון, הכרוכים כרגיל בתהליך התפרקות הזבל, וכתוצאה מזה גדל ערכו של הזבל לכל ראש מבוגר ב"10% בקירוב;
 6. הסופרפוספאט, כשהוא מעורב בזבל האורגאני, פעילותו יעילה יותר, השפעתו בקרקע ממושכת יותר וכן מתרבה זמינותו;
 7. הזבל האורגאני המעורב בסופרפוספאט מביא לחיסכון ניכר בדשנים זרחניים, כי הוא מעלה את היבולים ב"10%—15, לעומת הדישון והזיבול לפי הנורמות הרגילות, כשזבל הסופרפוספאט ניתנים בנפרד.
- כתוצאה מהיתרונות הנ"ל אומד פרופ' פרוסטורפר מהמבורג את החיסכון לפרה ולשנה ב"150 ל"י. נוסף ליתרונות הכלכליים הנ"ל מייחסים גם סגולות תברואה חשובות לשיטה זו של תוספת סופרפוספאט לזבל. בגרמניה ובצרפת נערכו תצפיות וניסויים מדויקים בשנים 1954—1957, ומצאו שמקרי המאסטיס והפאנאריציום, וכן מקרי הקוקסידיוסיס בלולים, פחתו ב"90, הודות לסגולה הבקטריצידי (ממיתה מתגים) של הסופרפוספאט.
- ממליצים לפזר כ"1/2 ק"ג סופרפוספאט לפרה וליום בעמדות הפרות ובתעלות הזבל (ברפתים), או אותה כמות לראש בשטח הסככה. בהניחנו שכמות הזבל הנוצרת ברפת (מחוץ לזבל שבחצרות) נעה סביב 10 מ"ק לפרה ולשנה, יכול איפוא כל מטר מעוקב של זבל כ"18 ק"ג סופרפוספאט, וכל דונם קרקע שזיובל, כמקובל, ב"3—4 מ"ק זבל מעורב כזה, ידושן דרך אגב ב"54—72 ק"ג סופרפוספאט.
- בסככות שלנו בארץ יש ומייצרים כ"20 מ"ק זבל לפרה ולראש, לכן, כשנהיה מעוניינים להקנות לזבל את כל הסגולות הנ"ל במלואן יש להכפיל את מנות הסופרפוספאט ולפזר כ"1 ק"ג ליום ולראש.

נפר"המכבי, דצמבר 1959

ליקט והביא לדפוס
אריה בלדום

הזנת הפרות בתקופת היובש!

באוניברסיטת קורנל (ארה"ב) בוצעו ניסויים במשך שנתיים, שמטרתם היתה לברר השפעת ההזנה במזון מרוכו בתקופת היובש ("הכנה") על התנובה ונפיחות העטין לפני ההמלטה ואחריה.

שישים ושלוש פרות מ"4 גזעים חולקו לשלישיות למשך תקופת היובש, שארכה כ"8 שבועות; עמדו איפוא בניסויים 21 שלישיות. ההזנה בכל שלישיה נקבעה לפי תכנית דלהלן: פרה אחת ניוזנה במספוא גס בלבד — שחת טובה ותחמיץ. פרה שניה קיבלה בכל יום תוספת של 2.7 ק"ג מזון מרוכו והפרה השלישית שבכל שלישיה קיבלה 6.8 ק"ג מזון מרוכו, כתוספת למנת המספוא הגס הרגילה.

לאחר ההמלטה נהנו כל הפרות מטיפול והזנה שווים. הן ניוזנו בשחת טובה ובתחמיץ, ולמחרת יום ההמלטה הוגש להן מזון מרוכו כדי 4.5 ק"ג ליום ולראש. מנת המזון המרוכו הוגדלה מדי יום ביומו בחצי ק"ג בקירוב, עד שהגיעה למלואה בהתאם לייצור. מכאן ואילך הוגש במשך כל התקופה המזון המרוכו בהתאם לתנובות. נפיחות העטנים נמדדה על ידי שלושה עוזרים ביום ההמלטה וביום השביעי שלאחר ההמלטה.

התנובות הממוצעות של קבוצות הפרות השונות הסתמכו כדלהלן:

הקבוצה ללא מזון מרוכז בתקופת היובש הניבה — 5.447 ק"ג חלב עם 221 ק"ג שומן.

הקבוצה שקיבלה תוספת של 2.7 ק"ג מזון מרוכז הניבה — 5.439 ק"ג חלב עם 221 ק"ג שומן.

הקבוצה שקיבלה 6.8 ק"ג מזון מרוכז ליום הניבה — 5.513 ק"ג חלב עם 220 ק"ג שומן.

מהתוצאות הנ"ל מסתבר שאין הכרח ואין תועלת ב"פיטום" הפרות במזון מרוכז בתקופת היובש, כשמצבן הגופני בשעת הייבוש הוא טוב, והמזון המוגש להלן בתקופת היובש ("ל"הכנה") הוא — מספוא גס בלבד, מאיכות טובה.

הפרות שנהנו ממנות גדושות של מזון מרוכז בתקופת היובש הוסיפו על משקל גופן בשיעור רב יותר מאשר אלה שמשתי הקבוצות האחרות, אולם, "בשרן פחש" בקצב מהיר יותר ובשיעור רב יותר ב-12 השבועות הראשונים שלאחר ההמלטה.

במדידות נפישות העטין נוכחו שההזנה הגדושה במזון מרוכז לא השפיעה באופן בולט על החרפת הנפישות, לא לפני ההמלטה ולא לאחריה. עם זאת, בלטה העובדה הידועה שבפרות גבוהות-התנובה הנפישות היתה רבה יותר מאשר בפרות בעלות כושר הנבה קטן יותר. כן לא נתגלו בעקב השוני במנת ה"הכנה" הבדלים בעלי משמעות במקרי קאטוסיס (אצטונאמיה), מאסטיסיס ועצירת השיליה בקבוצות הניסוי השונות.

(תורגם מ"וואטרן דיירי וזרנאל", ספט' 1959)

זו ט ו ת

● זו הפעם הראשונה מאז 1920 שולם מחיר של 50.000 דולר עבור פר אחד מגזע הולשטיין. הפר נקנה על-ידי מכון הורעה של קארטיס מאת האיכר נלסון שבמדינת ויסקונסין. שמו של הפר "סקיילינגר" והוא נמכר בגיל של 4 שנים. בתערוכות שונות הוא זכה בתוארים הגבוהים ביותר. בתצוגת הבקר של ויסקונסין ב-1959 הופיעו גם 11 בנותיו ממשק של נלסון שזכו בציון כללי של 85 נקודות. בתו הבכירה, שהמליטה בגיל של 2 ש' 2 ח' הניבה ב-320 ימי חליבה 6560 ק"ג חלב עם 240 ק"ג שומן. אמו של "סקיילינגר" זכתה בתואר "אול-אמריקן" (ציוני מבחן — 95 נקודות ומצויין) 3 פעמים, כשהוצגה בגיל של 2, 3 ו-4 שנים. התנובה הממוצעת בשתי תקופות בנות 365 יום — למעלה מ-9000 ק"ג חלב. אחיו של "סקיילינגר", מצד האם נמכר ב-1957 ב-7.050 דולר. "סקיילינגר" עצמו זכה במבחן הגוף ב-92 נקודות ובציון "מצויין".

● מחירי בקר-חלב בקליפורניה באוקטובר 1959:	
פרות שחורות-לבנות ממין משובח	— 380—400 דולר
פרות שחורות-לבנות בינוניות	— 290 "
עגלות רכות בגיל שבוע	— 15 "
עגלות רכות מהורעה מלאכותית	— 30—35 "
עגלים בני שבוע, לבשר	— 10 "
פרות חלב לבשר	— 30 סנט הקילו
בני-בקר בגיל 7-8 שבועות, מפיטום בחלב	— 60 "

● מחירי האספקה בקליפורניה באוקטובר 1959:	
שעורה גרוסה	— 62 דולר הטונה
סחיט יבש	— 58 "
סובין	— 62 "
חירס גרוס	— 67 "
מילו גרוס	— 60 "
כוספת קוקוס	— 79 "
כוספת כותנה	— 71 דולר הטונה
כוספת פשתן	— 87 "
כוספת סויה	— 90 "
שחת אספסת סוג א'	— 32 "
שחת עשבים (דגנים)	— 22—25 "

● מחירי החלב בקליפורניה: ליצרנים שולם עבור ק"ג אחד חלב בן 3.5% שומן 11 סנט; המחיר לליטר חלב בן 3.5% לצרכן — 22 סנט.

י. ע.